

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

ROSTEME V LIPOVÉM OBJETÍ

Zpracoval kolektiv učitelek MŠ
Platnost ŠVP od 1.9.2022

OBSAH

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

2. FILOZOFIE MATEŘSKÉ ŠKOLY

3. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

4.1 Provozní řád mateřské školy

4.2 Podmínky vzdělávání

4.3 Řízení školy

4.4 Spoluúčast rodičů

4.5 Metody vzdělávání

4.6 Formy vzdělávání

4.7 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

4.8 Vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

4.9 Vzdělávání dětí nadaných

4.9.1 Jazyková příprava dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

5. ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

5.1 Charakteristika vzdělávacího programu

5.2 Charakteristika integrovaného tématu „Spolu je nám dobře“

5.3 Charakteristika integrovaného tématu „Vím, kdo jsem a kam patřím“

5.4 Charakteristika integrovaného tématu „V zdravém těle, zdravý duch“

5.5 Charakteristika integrovaného tématu „Příroda je léčitel“

6. EVALUAČNÍ SYSTÉM

6.1 Hospitační činnost

6.2 Plán pedagogických porad

Příloha: Školní řád

Minimální preventivní program

Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O MATEŘSKÉ ŠKOLE

Název školy:

Základní škola a mateřská škola Bystřice 848, okr. Frýdek-Místek příspěvková organizace

Odloučená pracoviště: Bystřice 106 (mateřská škola)

Bystřice 1547 (mateřská škola – 2 třídy – nově otevřeny k 1.9.2018)

Bystřice 402 (mateřská škola - 1 třída)

Zřizovatel: Obec Bystřice nad Olší 334, 73995 Bystřice

Právní forma školy: příspěvková organizace, právní subjektivita od 1.ledna 2002

IČ : 70 94 26 41, DIČ : CZ70942641

Datum zřízení školy: 1927

Datum zařazení do sítě škol: 27. 5. 1996

Ředitelka školy: Mgr. Kateřina Kotasová

Zástupce pro výchovně vzdělávací proces v ZŠ: Mgr. Igor Zahradník

Zástupkyně pro výchovně vzdělávací proces v MŠ: Bc. Petra Liberdová

Kontakty: ředitel školy: 558 558 200

email: skola@zs-bystrice.cz

zástupkyně pro výchovně vzdělávací proces v MŠ: 558 558 260

Webové stránky: www.zs-bystrice.cz

Součásti školy:

Základní škola 848 (celková tabulková kapacita 600 žáků)

Mateřská škola 106 (celková tabulková kapacita 198 dětí)

Mateřská škola 1547 – odloučené pracoviště

Mateřská škola 402 – odloučené pracoviště

Školní družina (celková tabulková kapacita 180 dětí)

Školní jídelna ZŠ 848 a školní jídelna MŠ 106 (celková tabulková kapacita 945 obědů)

Školní výdejna MŠ 1547, (celková tabulková kapacita 60 obědů)

ŠVP byl schválen na pedagogické radě dne 31.8.2022, pod čj. 51/20

2. FILOZOFIE MATEŘSKÉ ŠKOLY

Symbolem naší mateřské školy je lípa. Lípa je pro nás zdroj života, síly a zdraví. Na jaře se zazelená novým životem, v létě poskytuje našemu tělu chladivý stín a úlevu, na podzim opadá a člověk se zamyslí nad pomíjivostí života a v zimě souzní se zasněženou krajinou. Podobně jako v přírodě, také v naší škole je ve stromě ukryto několik hnízd - tříd. Kosíci, vrabčáci, slavičci, drozdíci, datlíci, sýkorky, sovičky a vlaštovky. V každém z hnízd je čilý ruch po celý běžný den a hodně se toho odehrává právě v soukromí těchto hnízd. Návštěva Mikuláše, oslava Vánoc, Karneval, Den matek, účast na Vítání občánků, program pro seniory z DPS. Čas od času pak vylétnou z lípy všichni ptáčci proto, aby spolu podnikli celo-stromové dobrodružství - radovánky, oslava Dne dětí či Dne Země, lyžařský a plavecký kurz, výlety.

Mateřská škola tak nabízí dětem široké kulturní a sportovní vyžití, ale nezapomíná na to nejdůležitější - každodenní skupinové a individuální aktivity ve věkově smíšených třídách. Dvouleté dítě si zvyká na režim dne a přítomnost ostatních, tříleté dítě si hledá svého kamaráda, čtyřleté dítě si už upevňuje vztahy v rámci menší party a pětiletého čeká příprava na školu.

Hlavní myšlenkou naší školy je rozvíjet samostatné a zdravě sebevědomé děti přirozenou cestou, vytvářet pro ně podnětné a radostné prostředí. Chceme, aby škola byla místem šťastného dětství, kde je prostor pro uplatnění každého jednotlivce, kde se děti cítí dobře a bezpečně. Rádi bychom, aby se děti naučily žít ve skupině svých vrstevníků, kterou budou považovat za své společenství, aby poznaly sílu kamarádství a pocít, že patří tam, kde je mají všichni rádi.

V naší škole klademe důraz na propojení těla a duše a získání pocitu celkového zdraví. Významným bodem, který preferujeme, je zdravý životní styl, péče o vlastní tělo, význam pohybu pro naše zdraví. Snažíme se vést děti k přirozené touze se pohybovat. Chceme vybavit děti zdravými návyky, postoji a dovednostmi, aby se na nich v dalším životě dalo dobře stavět. Je pro nás důležité, jak se dítě ve škole cítí, než jen to, co umí a zná, neboť poznatky je možné doplnit později, avšak pozitivní životní zkušenost, kterou dítě v útlém věku získá, je plnohodnotně nenahraditelná.

Naším záměrem je, aby se děti naučily zvládat životní situace, řešily problémy, vážily si lidských hodnot, protože žít společně je úkol, který bude děti provázet celý život. Vytváříme místo bezpečí, jistoty, vzájemného porozumění pro děti i dospělé s prostorem pro otevřenou spolupráci a partnerské vztahy.

3. CHARAKTERISTIKA MATEŘSKÉ ŠKOLY

Naší nespornou výhodou je lokace školky, která se nachází v samém centru školního areálu v centru obce. Ze všech stran obec obklopují táhlé zaoblené beskydské vrchy. V těsné úzkosti tak spolupracujeme se základní školou, s místním DDM, s DPS, s obecním úřadem a s MUZ-ICEM.

Její oficiální název je Základní škola a mateřská škola č. 848, okr. Frýdek – Místek a je příspěvkovou organizací. Zřizovatelem této organizace je obecní úřad v Bystřici. Součástí mateřské školy je jídelna, která zabezpečuje stravování rovněž mateřské škole s polským vyučovacím jazykem.

Kapacita mateřské školy je 196 dětí. Děti jsou umístěny v osmi třídách. Bezproblémový chod školy zajišťuje 30 zaměstnanců. Heterogenní třídy s dětmi od 2 do 6 let umožňují maximální míru získání sociálních dovedností, respektu k sobě a ostatním. Pět tříd mateřské školy se nacházejí v budově č. 106, z toho jedna třída je speciální. Podmínkou vřazení do této třídy zřízené podle §16 odst. 9 školského zákona je žádost zákonného zástupce dítěte a doporučení školského poradenského zařízení, je-li to v souladu se zájmem dítěte. Většina dětí je zde zařazena na základě řečové poruchy, děti s jiným než řečovým znevýhodněním jsou zde integrovány. Při integraci těchto dětí zvažujeme nejvhodnější integrační možnosti.

V budově mateřské školy č. 1547 jsou umístěny dvě třídy a jedna třída je umístěna v budově č. 402, která byla zřízena od 1.9.2021. Poloha MŠ nabízí širokou škálu činností, které vedou děti k přirozenému pohybu a hram. Zahrada je vybavena dostatkem herních prvků, navíc je osázena ovocnými keři a stromy. Děti tak mají možnost pozorovat růst rostlin a podílet se na údržbě záhonů.

„Význam symbolu lípy“

- Lípa, nejmaterštější strom
- Lípa, monumentální košatý strom, v jehož stínu jsme si navykli příjemně odpočívat
- Lípa, pod níž nalezne náhodný kolemjdoucí ochranu před letní přeháňkou
- Lípa, strom poskytující svým tělem potravu i úkryt množství živočichům, skrze všechny druhové třídy
- Lípa, která svým světelným i větrným stínem chránila nejednou dřevěnou stavbu a dobře ji chrání dodnes
- Lípa, medonosný systém, který tisícům včelařů již po stovky let umožňuje nakrmit své včeličky
- Lípa, inspirující umělce k novým nápadům a dílům nebo jen lahodící našemu oku svým uklidňujícím vzhledem
- Lípa, která nám poskytuje své léčivé květenství, které užíváme nejen proti horečnatým onemocněním
- Lípa, ta, pod níž s scházejí i milenci ke svým tajným setkáním
- Lípa, jenž slouží i po své smrti – řezbářům k vytváření krásných předmětů
- Lípa, strom, který od pradávna uctívali Slované
- Lípa, strom, který na zemi roste již 20 milionů let

Lípa je symbolem ŠVP. Stává se tak naším životním průvodcem, učitelem, ochráncem, pomocníkem a vnitřním kontaktem s přírodou. Také představuje domov pro ptáčky, kteří jsou jako naše děti – hraví, svobodní, odvážní, zvědaví, laskaví ale i křehčí, soucitní a čistí.

Proto jsme se rozhodly pojmenovat třídy podle ptáčků:

1. TŘÍDA KOSÍCI

2. TŘÍDA VRABČÁCI

3. TŘÍDA SLAVÍCI

4. TŘÍDA SOVIČKY

5. TŘÍDA DATLÍCI

6. TŘÍDA DROZDÍCI

7. TŘÍDA SÝKORKY

8. TŘÍDA VLAŠTOVKY

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí, na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby. Pravidelně jsou zařazovány řízené zdravotně preventivní pohybové aktivity. Poměr spontánních a řízených činností je v denním programu vyvážený, a to včetně aktivit, které MŠ organizuje nad rámec běžného programu. Plánování činností vychází z potřeb a zájmů dětí, vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

4.1 Provozní řád mateřské školy

Mateřská škola je zřízená jako škola s celodenním provozem s určenou dobou pobytu od 6.30 hod. do 16.00 hod. Od 8.30 hod. se vstupy jednotlivých tříd z bezpečnostních důvodů uzamykají. Hlavní branka do areálu MŠ č. 106 je otevřena po celou dobu provozu. Vedlejší branka, která je nejbližším vstupem do areálu MŠ č. 106 ze směru od parkoviště, je otevřena následovně: 6.30 hod. - 8.30 hod. a 11.30 hod. - 12.30 hod.

Od 12.30 hod. je branka z bezpečnostních důvodů uzamčena.

Ve třídách se děti scházejí od 6.30 hod. do 8.00 hod. Po vzájemné dohodě je možno přivést dítě i později. Do mateřské školy mohou zákonní zástupci přivést pouze dítě zdravé, které nemá příznaky žádné nemoci či infekce. V rámci dodržování hygienických opatření nevstupují rodiče během svačiny a oběda do jednotlivých tříd a v prostorách šaten se zdržují po dobu nezbytně nutnou.

Za cennosti, tj. šperky, hodinky, hračky dětí, které si děti do mateřské školy přinesou, nenese mateřská škola zodpovědnost. Děti mohou odcházet z mateřské školy po obědě nebo po odpolední svačině. Učitelka předá dítě zákonnému zástupci. V případě, že dítě odvádí nezletilá osoba, dítě je vydáno na základě písemného pověření zákonného zástupce.

Zákonný zástupce má povinnost vyzvednout si dítě nejpozději v 16.00 hod. Pokud tak neučiní, učitelka zůstává s dítětem ve třídě a kontaktuje telefonicky zákonného zástupce. V případě, že si pověřená osoba dítě nevyzvedne, kontaktuje tak Obecní policii, popř. orgán sociálně právní ochrany dítěte. Opakované nevyzvednutí dítěte ve stanoveném čase je považováno za porušení školního řádu a dítě může být vyloučeno z mateřské školy. U zákonných zástupců, kteří mají soudně upravený styk s dítětem se řídí MŠ rozhodnutím soudního nařízení.

Zákonný zástupce je povinen nahlásit důležité změny (např. adresu, tel. číslo, zdrav. poj., atd.) zástupkyni ředitele. Způsob odhlašování obědů a placení stravného a školného probíhá v souladu s provozním řádem jídelny. Dítě může být osvobozeno od úplaty školného na základě potvrzení o pobírání sociálních příspěvků v hmotné nouzi.

4.2. Podmínky vzdělávání

Věcné podmínky

MŠ je tvořena osmi třídami, každá třída má hernu, pracovnu, šatnu a vlastní sociální zařízení. Vybavení hračkami, pomůckami, náčiním, materiály a doplňky odpovídá počtu dětí i jejich věku, je průběžně obnovováno a doplňováno. Zdravotně hygienické zařízení i vybavení pro odpočinek dětí jsou přizpůsobeny antropometrickým požadavkům, odpovídají počtu dětí, jsou zdravotně nezávadné a bezpečné.

Na budovu MŠ bezprostředně navazuje zahrada dostatečně vybavená herními prvky. Všechny vnitřní i venkovní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů.

Návrhy a opáření: Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit, či zlepšit tyto podmínky.

Životospráva

Stravování zabezpečuje vlastní školní kuchyně. Dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava. Skladba jídelníčku je vhodná, dodržuje se zdravá technologie přípravy pokrmů a nápojů. Za školní kuchyní a její chod zodpovídá vedoucí školní jídelny. V době hlavních prázdnin zajišťuje stravu kuchyně ZŠ. Jídlo je podáváno v intervalu 3 hodin do jednotlivých tříd. Děti nejsou nuceny k jídlu, ale vhodnou motivací je snaha docílit u dítěte alespoň ochutnání pokrmu.

Děti mají stále k dispozici ve třídě dostatek tekutin. Na elokované pracoviště je strava doručována v termosech, za její dovoz zodpovídá pracovník pověřený vedením školy.

Děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku, program činností je přizpůsobován okamžité kvalitě ovzduší a teplotě. V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku jednotlivých dětí. Každé dítě má své lůžkoviny i lehátko označené značkou. Pyžama jsou dle hygienických požadavků odložena na věšácích a po jednom týdnu je rodiče vymění za čisté. Výměna lůžkovin se provádí ve čtrnáctidenních cyklech, v případě potřeby častěji. Ručníky jsou vyměňovány dle potřeby, nejméně však 1x týdně. Lůžkoviny, ručníky, závěsy, záclony a ostatní textilie pere prádlena v budově mateřské školy. Znečištěné prádlo je uloženo v koších určených pro tyto účely. Čisté prádlo je uloženo ve skladu prádla a lůžkovin. Za manipulaci s prádlem a jeho uložení zodpovídají prádlena a domovnice. Domovnice rovněž zodpovídá za jeho stav a opravu.

Návrhy a opáření: Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit, či zlepšit tyto podmínky.

Psychosociální podmínky

Všechny děti v MŠ mají stejná práva, stejné možnosti i stejné povinnosti. Nikdo není znevýhodňován. Pedagogové se snaží o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, kterou navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce. Děti si v jednotlivých třídách sami vytváří pravidla chování ve skupině tak, aby si vytvořili kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi. Všichni zaměstnanci školy respektují individuální potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování.

Vzhledem k heterogennímu složení tříd se přirozeně uplatňuje prosociální chování dětí. Učitelka se programově věnuje neformálním vztahům dětí ve třídě a nenásilně je ovlivňuje prosociálním směrem (prevence šikany a jiných sociálně-patologických jevů u dětí).

Návrhy a opatření: Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit, či zlepšit tyto podmínky.

4.3 Řízení školy

Provozní řád MŠ vymezuje jasná pravidla a kompetence zaměstnanců. Velký důraz je kladen na týmovou práci a vzájemnou spolupráci a pomoc. Zástupkyně pro předškolní vzdělávání vyhodnocuje práci všech zaměstnanců, pozitivně hodnotí jednotlivé dílčí úspěchy a motivuje zaměstnance ke kvalitě vykonávané práce. Důležité informace jsou předávány okamžitě, ostatní záležitosti jsou řešeny na provozních a pedagogických poradách.

Mgr. Kateřina Kotasová	- ředitelka školy
Mgr. Igor Zahradník	- zástupce ředitele školy pro výchovně vzdělávací proces ZŠ
Bc. Petra Liberdová	- zástupkyně ředitele pro výchovně vzdělávací proces MŠ
Ing. Anna Marková	- ekonomka a personalistka
Darina Szkanderová	- hospodářka školy
Mgr. Tomáš Krsek	- výchovný poradce
Mgr. Taťána Mrozková	- preventista negativních jevů
Mgr. Eva Liberdová	- školní psycholog
Mgr. Lucie Walicová	- speciální pedagog

Personální podmínky

V mateřské škole pracuje celkem 30 zaměstnanců.

Pedagogické pracovnice :	16
Asistentka pedagoga:	2
Chůva:	2
Provozní zaměstnanci:	1 školnice, která pracuje se souběžným úvazkem jako uklízečka

1 uklízečka

1 uklízečka, která pracuje souběžně jako prادلena

1 uklízečka, která pracuje na elokovaném pracovišti č.1547,
souběžně jako pracovnice ŠJ

1 uklízečka, která pracuje v budově č.402

Pracovnice školní jídelny: 5 (1 vedoucí školní jídelny, 4 kuchařky)

Ve speciální logopedické třídě pracují dvě učitelky s vysokoškolským vzděláním v oblasti logopedie – surdopedie. Všechny pedagogické pracovnice jsou odborně kvalifikované nebo si doplňují vzdělání.

Zaměstnanci jednají, chovají se a pracují profesionálním způsobem, v souladu se společenskými pravidly a pedagogickými a metodickými zásadami výchovy a vzdělávání předškolních dětí.

Návrhy a opatření: Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit, či zlepšit tyto podmínky.

4.4 Spoluúčast rodičů

Záměrem je stále efektivněji spolupracovat se zákonnými zástupci. Během roku mají rodiče možnost navštívit MŠ, mohou se zapojit do výchovného procesu a jsou povzbuzováni k rozvoji myšlenky a praktik ŠVP. Na začátku školního roku se rodiče mohou zúčastnit informačních schůzek, kde jim budou zodpovězeny dotazy a jsou seznámeni s cíli a záměry ŠVP. Při každodenním kontaktu je rodičům nabídnut poradenský servis v oblasti výchovy, což vede k navazování oboustranné důvěry. Rodiče jsou o dění v MŠ denně informováni na nástěnkách, které jsou pravidelně aktualizovány, další informace nacházejí na webových stránkách MŠ. Spolupráce s rodiči je pro nás velice důležitá, protože MŠ je zařízení, které se snaží o úzkou spolupráci při výchově a vzdělávání dětí.

Návrhy a opatření: Máme v plánu dle kompetenčních, prostorových, finančních, materiálních, organizačních, legislativních, časových a personálních možností změnit, či zlepšit tyto podmínky.

4.5 Metody vzdělávání

Pozorování dětí

Pozorujeme dítě v jeho přirozeném prostředí, při jeho hlavní činnosti- hře, získáváme poznatky o jeho vnitřním světě, co ho zaujalo, jak a co na něho zapůsobilo, jak se vyvíjí po všech stránkách, jak se dokáže sžívat se skupinou vrstevníků, pozorováním zajišťujeme jedinečnost konkrétního dítěte a typické projevy jeho osobnosti, na základě tohoto poznání k dítěti přistupujeme, pracujeme s ním.

Rozhovor s rodiči

Rozhovorem zjišťujeme, jaké má dítě záliby, zvyklosti, jaký má rodina režim a výchovné postoje, získané informace využíváme jako prostředek k poznávání dítěte.

Rozbory výtvorů dítěte

Jedná se hlavně o grafické projevy dítěte, ukazují nám jak dítě pokročilo, jaká je například jeho kresba, co odráží, jak jí hodnotí samotné dítě, tato metoda nám umožňuje hovořit s rodiči o pokrocích dítěte a stanovovat další výchovně vzdělávací postup.

Sebeposuzování učitelky

Posuzujeme vlastní předpoklady ke vzdělávací práci s dětmi, kriticky hodnotíme své dosavadní znalosti, ujasňujeme si představu cíle, v čem vidíme podstatu své práce, jak děti motivujeme a jak naplňujeme jejich potřeby, rozpoznáváme, kdy je pedagogický proces úspěšný, kdy ne, tím vším zkvalitňujeme svou práci.

Individuální přístup k dítěti

Vycházíme z poznání každého jednotlivého dítěte, chceme jej pochopit, porozumět mu a přizpůsobit výchovné působení jeho potřebám, dáváme do souvislostí již získané fakta z pozorování dítěte, průběžně si zapisujeme postřehy z pozorování.

Metody dramatické výchovy a osobnostně sociálního výcviku

Metody slovní-vyprávění, popis, rozhovor, diskuze, monolog, beseda, objasňování, „horké křeslo“, asociační metody apod.

Metody mimoslovní-pohybové, pantomimické, zobrazovací apod.

Metody průpravné-námětové hry, hry s pravidly, kontaktní, motivační a uvolňovací hry, rytmické, pohybové, hudebně pohybové, vokální, instrumentální hry apod.

Terapeutické techniky

Arteterapeutické metody, např. kolektivní práce dětí, přičemž se práce dětí nehodnotí slovně, ale děti mají volný projev.

Muzikoterapie, dramaterapie, taneční terapie, artefiletika a imaginace – účelem těchto technik je navození pocitu klidu a vyrovnanosti u dětí a jejich vyjadřování osobních pocitů v sebereflexi, která se uskutečňuje po ukončení aktivity.

4.6 Formy vzdělávání

Kooperativní učení

Děti spolupracují při řešení společných problémů a situací, učí se rozdělovat si sociální role, plánují si činnosti, pomáhají si, radí se, kde začít, jak pokračovat, vyvíjí společné úsilí při řešení problému, mají možnost kontrolovat jeden druhého, mají možnost spojovat dílčí výsledky do větších celků, hodnotit přínos jednotlivých účastníků hry.

Prožitkové učení

Děti mají možnost učit se na základě zkušeností a prožitků, objevují, spontánně se projevují, komunikují verbálně i neverbálně, využívají své nápady, kreativitu, do učení zapojují všechny své smysly, rozvíjejí se po stránce rozumové, učí se logicky myslet.

Učení hrou

Nejoblíbenější a přirozená činnost dětí, rozvíjí celé osobnosti dětí, umožňuje jim reálný pohled na svět a orientaci v něm, poskytuje jim důležité poznatky a rozvíjí jejich intelekt, fyzickou i sociální stránku a má vliv na jejich chování, poskytuje nám informace o prožitcích a pocitech dětí, je to činnost, kterou preferujeme, společně se spontánními hrami, v naší MŠ nejvíce.

Spontánní sociální učení

Založené na principu přirozené nápodoby. Proto poskytujeme dětem vzory chování a postojů, které jsou k nápodobě a přejímání vhodné ve všech činnostech a situacích vyskytujících se v průběhu dne.

Situační učení

Založené na vytváření a využívání situací, které poskytují dětem srozumitelné praktické ukázky životních souvislostí tak, aby se dítě učilo dovednostem a poznatkům v okamžiku, kdy je potřebuje a lépe tak chápalo jejich smysl.

Učení pomocí tvořivosti

Kreativní myšlení vytváří základnu pro obratné přizpůsobení se novým podmínkám, zároveň umožňuje rozmanité a zábavné trávení času. Předškolní děti jsou mimořádně nápadité a tuto dovednost je třeba tvořivými činnostmi podporovat a rozvíjet.

Nezanedbatelný je i další význam tvořivosti:

- může pomáhat při snižování anxiety- (strachu, obav, úzkost, ustrašenost).
- pozitivně ovlivňuje zvyšování sebevědomí a průbojnosti.
- má významný vliv na růst chápavosti a motivace poznávat, zvyšuje zájem o učení.
- zlepšuje sociabilitu, ochotu ke spolupráci.
- formuje citové kvality, vztah k sobě a světu.

Učení formou prosociálních činností

Jde o široké spektrum projevů, jimž je společné pomáhání druhým, způsobilost udělat jim radost a přinést jim užitek. Je konáno nezištně, bez očekávání zisku či odměny. Pomáhá při snižování agresivity, intolerance, soutěživosti a pozitivně ovlivňuje zvyšování sebevědomí a empatie k druhým.

4.7 Vzdělávání dětí od dvou do tří let

Zákonem č. 178/2016 Sb., ze dne 20. dubna 2016, kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, je s účinností od 1. 9. 2020 stanoveno, že se předškolní vzdělávání organizuje pro děti ve věku zpravidla od 2 do 6 let.

Vzdělávání dětí od dvou do tří let v mateřské škole probíhá v souladu s rámcovými cíli a záměry vzdělávání obsaženými v RVP PV a zohledňuje specifika související s dosahovanou úrovní ve všech oblastech vývoje dítěte. Jedná se o vzdělávání, které se odvíjí od humanistického přístupu k dítěti s porozuměním k jeho vývojovým a individuálním potřebám. Dvouleté dítě projevuje velkou touhu poznání, experimentuje, objevuje. Mateřská škola dvouletému dítěti poskytuje pravidelný řád, podnětné vzdělávací prostředí, odbornou pedagogickou péči (péči v souvislosti s chůvou a výchovu v souvislosti s pedagogickými pracovníky). V období raného dětství, které bývá vymezeno jako druhý a třetí rok života, je nutné respektovat vývojová specifika. Dítě se vymezuje vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá egocentrické a má velkou potřebu aktivního pohybu.

Základní principy vzdělávání dvouletých dětí v MŠ :

- individuálně podporovat jejich rozvoj, zvědavost, snahu po objevování, ale nepřetěžovat je
- vytvořit pevné základy pro postupné osamostatňování v oblasti sebeobsluhy a socializace směřující k rozvoji osobnosti
- úzce spolupracovat s rodinou a vytvořit podmínky pro zajištění organizační provázanosti režimu dítěte v rodině a v instituci

V MŠ naplňujeme tyto potřeby dvouletých dětí:

- pocit jistoty a bezpečí - naplněním biologických a psychosociálních potřeb s ohledem na způsob výchovy v rodině
- pocit stálosti – pravidelným denním režimem s ohledem na poskytování dostatku času pro osamostatňování v oblasti sebeobsluhy, pro odpočinek, pro stravování, dále opakujícími se rituály
- potřebu přiměřenosti – zejména volbou a dostupností vhodných hraček, které jsou obměňovány
- potřebu volného pohybu – umožněním volného pohybu v bezpečném prostředí tak, aby stimulace motorických dovedností nevyvolávala napětí
- potřebu pravidel a řádu – přijímáním a dodržováním srozumitelných pravidel soužití
- potřebu identity, uznání a sebedůvěry – přijetím do skupiny

V souvislosti s přítomností dvouletých dětí byly upraveny tyto podmínky:

- ekonomické – snížením počtu dětí ve třídách, přítomností chůvy v jedné ze tříd
- věcné – zakoupením homologovaných hraček, didaktických pomůcek, nočníků
- hygienické – úpravou režimu dne (zejména v souvislosti s individuální potřebou aktivity, odpočinku nebo spánku)
- psychosociální - častým střídáním v nabídce činností, trénováním návyků, provázaností režimu MŠ a rodiny v adaptačním režimu

Metody, které uplatňujeme ve vzdělávání dvouletých dětí:

- učení nápodobou
- situační učení
- prožitkové učení
- učení hrou a činnostmi

Adaptace je proces šetrný, citlivý s ohledem na způsob výchovy v rodině a se snahou o maximální provázanost rodinné výchovy a předškolního vzdělávání. Učitelky respektují potřeby dítěte a rodiny. V komunikaci mezi MŠ a rodinou dochází k vzájemné výměně informací o dítěti, k domlouvání se na osamostatňování dítěte, k vyjasnění si způsobu výchovy a preferencí ve vývoji dítěte, k nastavení společných pravidel, ke společnému zájmu – spokojenému dítěti.

4.8 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Klíčové předpisy:

- zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména zákona č. 82/2015 Sb.
- vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných (účinnost od 1.1.2020)
- vyhláška č.14/2005 Sb. o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Zejména vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky
- vyhláška č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 364/2005 Sb. o vedení dokumentace škol a školských zařízení a školní matriky a o předávání údajů z dokumentace škol a školských zařízení a ze školní matriky, ve znění pozdějších předpisů

Cílem všech změn, které vyplývají z novely školského zákona č.82/2015 Sb. zejména z § 16 a z prováděcí vyhlášky č. 27/2016 Sb. je zajistit pro děti v mateřské škole takové podmínky pro jejich vzdělávání, které reflektují možnosti dětí, jejich potřeby ve vztahu k jejich aktuálnímu věku; rozvíjejí a podporují výchovu dětí, respektují míru nadání i dopady zdravotního stavu do jejich přípravy na školu. Předškolní vzdělávání podporuje rozvoj myšlení, vnímání, pozornosti, motoriky, paměti, řečových dovedností; pomáhá stimulaci vývoje. Zahrnuje intervence na podporu oslabených dovedností dítěte, podporuje rozvoj praktických činností.

Dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami je dítě, které k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Tyto děti mají právo na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v § 16 školského zákona. Podpůrná opatření realizuje mateřská škola.

Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti dělí do pěti stupňů. Podpůrná opatření prvního stupně uplatňuje mateřská škola i bez doporučení školského poradenského zařízení. Podpůrná opatření druhého až pátého stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení (ŠPZ). To je pedagogicko-psychologická poradna (PPP) nebo speciálně-pedagogické centrum (SPC).

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví Příloha č. 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb.

Pojetí vzdělávání dětí s podpůrnými opatřeními

Rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání jsou pro vzdělávání všech dětí společné. Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je třeba jejich naplňování přizpůsobovat tak, aby maximálně vyhovovalo dětem, jejich potřebám a možnostem. Snahou pedagogů je – stejně jako ve vzdělávání dětí, které speciální vzdělávací potřeby nemají – vytvoření optimálních podmínek k rozvoji osobnosti každého dítěte, k učení i ke komunikaci s ostatními a podpořit jej, aby dosáhlo co největší samostatnosti.

Při plánování a realizaci vzdělávání dětí s podpůrnými vzdělávacími opatřeními je třeba mít na zřeteli fakt, že se děti ve svých individuálních vzdělávacích potřebách a možnostech liší. Účelem podpory vzdělávání těchto dětí je jejich plné zapojení do vzdělávání a maximální využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti a schopnosti. Při vzdělávání dítěte se speciálně vzdělávacími potřebami učitelka zahrnuje do svých vzdělávacích strategií podpůrná opatření. Podpůrná opatření prvního stupně stanovuje mateřská škola. Od druhého stupně podpory jsou podpůrná opatření stanovována školským poradenským zařízením po projednání se školou a se zákonným zástupcem dítěte. Pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským zařízením stanovuje vyhláška č. 27/2016 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

Závazný rámec pro obsahové a organizační zabezpečení předškolního vzdělávání všech dětí vymezuje RVP PV, který je východiskem pro tvorbu ŠVP. Podle ŠVP se uskutečňuje vzdělávání všech dětí mateřské školy.

Pro děti s podpůrnými opatřeními prvního stupně může být ŠVP podkladem pro vytvoření plánu pedagogické podpory (PLPP). Pro děti s přiznanými opatřeními od druhého stupně může být ŠVP podkladem pro tvorbu individuálního vzdělávacího plánu (IVP). PLPP zpracovává škola samostatně, IVP zpracovává škola na základě doporučení školského poradenského zařízení.

Důležitou podmínkou úspěšnosti předškolního vzdělání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami je volba nejen vhodných (potřebám dětí odpovídajících) vzdělávacích metod a prostředků, které jsou v souladu se stanovenými podpůrnými opatřeními, ale i uplatňování vysoce profesionálních postojů učitelů i ostatních pracovníků, kteří se na péči o dítě a jeho vzdělání podílejí. Rozvoj osobnosti dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními závisí na citlivosti a přiměřenosti působení okolí mnohem více, než je tomu u dítěte, které není ve svých možnostech primárně omezeno. Proto je nutné vytvořit podmínky pro jejich pozitivní přijetí. K tomu je nutné, mimo jiné, navázat úzkou spolupráci s rodiči všech dětí, citlivě s nimi komunikovat a předávat potřebné informace.

Při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje učitelka s dalšími odborníky (např. raná péče), využívá služby školských poradenských zařízení.

Systém péče o děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v mateřské škole

Zodpovědnou osobou pro systém péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami je ředitel školy. Zástupkyně ředitele pro výchovně vzdělávací proces MŠ pověřuje učitelky sestavením PLPP, IVP (který se zpracovává na základě doporučení ŠPZ a žádosti zákonného zástupce dítěte) a komunikaci se zákonnými zástupci. Zodpovídá i za využití plánu pedagogické podpory, využití účinnosti podpory a případné doporučení služby školských poradenských zařízení.

I. Stupeň podpůrných opatření

Opatření MŠ, která mají podpořit dítě, pokud z pozorování dítěte při práci i při hře vyplývá, že má drobné problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, řeči, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce i zadání práce, se střídáním činností a tempem práce. Tato opatření představují minimální úpravu metod a organizace vzdělávání.

Nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření škola vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů. Není-li tomu tak, doporučí škola zákonnému zástupci dítěte

využití poradenské pomoci školského poradenského zařízení. Do doby zahájení poskytování podpůrných opatření druhého až pátého stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení, poskytuje škola podpůrné opatření prvního stupně.

Mateřská škola může vytvořit plán pedagogické podpory, který je jako dokument součástí příloh k vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Ten zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, podpůrná opatření prvního stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu, zejména v situaci, kdy pro poskytování podpůrných opatření prvního stupně nepostačuje samotné zohlednění individuálních vzdělávacích potřeb dítěte při vzdělávání.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP):

PLPP sestavují třídní učitelky konkrétního dítěte samostatně, nebo za pomoci školní psychologky či školního speciálního pedagoga. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory mezi učitelkami s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobů kontroly osvojení konkrétních dovedností, návyků a postojů. Bude stanoven termín přípravy PLPP a učitelky zorganizují společnou schůzku se zákonnými zástupci dítěte, kde je seznámí s jeho obsahem. Naplňování cílů PLPP mateřská škola vyhodnocuje taktéž nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření.

II. - V. Stupeň podpůrných opatření

Pokud se ukáže, že podpora dítěte prostřednictvím plánu pedagogické podpory, či po vyhodnocení poskytování podpůrných opatření prvního stupně nebyla dostačující, požádáme zákonného zástupce, aby navštívil ŠPZ. ŠPZ může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů. Tato opatření jsou poskytována na základě doporučení školského poradenského zařízení a informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte.

Školské poradenské zařízení při posuzování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte vychází z

- charakteru obtíží dítěte, které mají dopad na jeho vzdělávání,
- speciálně-pedagogické, případně psychologické diagnostiky za účelem posouzení speciálních vzdělávacích potřeb dítěte,
- informací o dosavadním průběhu vzdělávání dítěte v mateřské škole, zejména údajů uvedených ve školní matrice,
- informací školy o podpůrných opatřeních prvního stupně poskytovaných dítěti, případně PLPP ,
- údajů o dosavadní spolupráci dítěte se školským poradenským zařízením,
- informací poskytnutých dítětem nebo jeho zákonným zástupcem,
- podmínek školy, ve které se dítě/žák vzdělává nebo se bude vzdělávat,

- posouzení zdravotního stavu poskytovatelem zdravotních služeb nebo posouzení podstatných skutečností ke stanovení podpůrných opatření jiným odborníkem, je-li to třeba.

Informovaný souhlas podle obsahuje:

- výslovné vyjádření souhlasu s poskytováním podpůrných opatření,
- informace o důsledcích, které vyplývají z poskytování podpůrného opatření, zejména o změnách ve vzdělávání v souvislosti s poskytováním podpůrného opatření,
- informace o organizačních změnách, které v souvislosti s poskytováním podpůrných opatření mohou nastat
- podpis zákonného zástupce dítěte stvrzující, že informacím uvedeným v písmenech b) a c) porozuměl.

Mateřská škola poskytuje doporučená podpůrná opatření bezodkladně po obdržení doporučení ŠPZ. Nejzazší doba pro zahájení poskytování podpůrných opatření je 4 měsíce.

Není-li možné ze závažných důvodů zabezpečit bezodkladné poskytování doporučeného podpůrného opatření, poskytuje škola po projednání se školským poradenským zařízením a na základě informovaného souhlasu zákonného zástupce dítěte po dobu nezbytně nutnou jiné obdobné podpůrné opatření stejného stupně. Není-li doporučené podpůrné opatření poskytnuto do 4 měsíců ode dne vydání doporučení, škola projedná tuto skutečnost se školským poradenským zařízením.

Škola ve spolupráci se ŠPZ, dítětem a zákonným zástupcem dítěte průběžně vyhodnocuje poskytování podpůrného opatření. ŠPZ hodnotí poskytování podpůrných opatření ve lhůtě přiměřené povaze speciálních vzdělávacích potřeb a době platnosti doporučení.

V doporučení ke vzdělávání dítěte je uvedena délka jeho platnosti, včetně jeho předpokládané kontroly. Shledá-li mateřská škola, že podpůrná opatření nejsou dostačující nebo nevedou k naplňování vzdělávacích cílů a potřeb dítěte, doporučí zákonnému zástupci dítěte využití poradenské pomoci ŠPZ, tedy PPP nebo SPC. Obdobně mateřská škola postupuje i v případě, pokud shledá, že poskytovaná podpůrná opatření již nejsou potřebná.

V případě, kdy jsou na návrh ŠPZ dětem poskytována podpůrná opatření formou pomoci dalších pedagogických pracovníků (asistenta pedagoga, dalšího pedagogického pracovníka nebo speciálního pedagoga) vychází ŠPZ zejména z náročnosti vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, dále také z počtu dětí ve třídě v souladu s ustanovením § 17 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Ve třídě mohou vykonávat pedagogickou činnost souběžně nejvýše 3 pedagogičtí pracovníci, ve třídách zřízených dle § 16 odst. 9 školského zákona, mohou vykonávat pedagogickou činnost souběžně nejvýše 4 pedagogičtí pracovníci.

Pokud zákonní zástupci dítěte neposkytují součinnost směřující k přiznání podpůrných opatření nebo se mateřská škola domnívá, že postupují v rozporu s nejlepším zájmem dítěte, usiluje mateřská škola o zajištění nápravy. V případě, kdy tyto kroky nestačí, zváží komunikaci a případnou spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení individuálního vzdělávacího plánu (IVP):

Individuální vzdělávací plán zpracovává mateřská škola na základě doporučení školského poradenského zařízení a souhlasu zákonného zástupce dítěte s návrhem IVP. IVP sestavují třídní učitelky konkrétního dítěte, mohou využít pomoci školní psycholožky, školního speciálního pedagoga. Vycházejí při tom z doporučení ŠPZ a z rozhovorů mezi učitelkami s cílem stanovení např. metod práce s dítětem, způsobu kontroly osvojení znalostí a dovedností. IVP vychází ze školního vzdělávacího programu a má písemnou podobu. Obsahuje mj. údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem. IVP může být během roku upravován podle potřeb dítěte. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory ŠPZ a metodické podpory na Metodickém portálu www.rvp.cz. Naplňování IVP vyhodnocuje ŠPZ ve spolupráci se školou ve lhůtě přiměřené povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte, nejméně však jednou ročně.

Podmínky vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními

Podmínky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními stanovuje školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb. o vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí a žáků nadaných. V naší mateřské škole zajišťujeme tyto podmínky s ohledem na vývojová a osobnostní specifika těchto dětí. Pro zkvalitnění práce s těmito dětmi si pedagogové rozšiřují své vzdělání v oblastech speciální pedagogiky kurzy v rámci dalšího vzdělávání učitelů. Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními zabezpečujeme:

- uplatňování principu diferenciací a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání,
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí;
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a potřebám podpory
- potřebné zázemí, klid, pocit bezpečí i soukromí;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství;
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy;
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření.

Při zajišťování podmínek vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními se snažíme být flexibilní, přizpůsobujeme je s ohledem na specifické potřeby dětí.

Základní doporučení pro uplatňování všech stupňů podpůrných opatření

- postupovat od jednodušších typů intervence ke složitějším (co nejjednoduššího můžeme udělat, abychom prospěli dítěti; snadná a finančně nenáročná intervence),
- uplatňovat intervenci „tady a teď“ (intervence realizována na půdě mateřské školy, v co nejkratším termínu),
- postupně zapojovat rodiče dítěte (samotná realizace jednoduchých opatření, s přibývajícími opatřeními spolupráce a zpětná vazba rodičů),
- průběžně reflektovat míru opatření (přemíra opatření je stejně nežádoucí jako opatření nedostatečná), proces, čas, priority,
- vycházet z potřeb a limitů rodiny (čím méně funguje spolupráce s rodinou, tím více je nutné posilovat opatření na úrovni mateřské školy),
- pokud realizovaná opatření nevedou k požadované změně a uplynula lhůta stanovená pro jejich vyhodnocení, očekávaná efektivita se nenaplnila, mateřská škola prostřednictvím učitelek iniciuje vyšší stupeň podpůrné péče o dítě se tedy realizuje v plné součinnosti se školským poradenským zařízením,
- týmová spolupráce v rámci mateřské školy, školního psychologa, školního speciálního pedagoga, případně školského poradenského zařízení.

Role pedagoga při vzdělávání dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami

Pedagog ve vztahu k dítěti:

- dohlíží na aplikaci podpůrných opatření,
- je odpovědný za vedení pedagogické dokumentace dítěte,
- spolupracuje s rodinou dítěte, informuje o opodstatněných požadavcích rodiny dítěte týkajících se úprav ve vzdělávání,
- informuje zákonné zástupce dítěte o důležitých skutečnostech ve vzdělávání, přenáší informace od svých kolegů v pedagogickém sboru,
- respektuje možnosti a schopnosti dítěte,
- realizuje podpůrná opatření daná mateřskou školou,
- podporuje dítě v dosažení optimálního výkonu,
- spolupracuje s poradenským pracovníkem ŠPZ, je jeho hlavním konzultantem,
- vyhodnocuje úroveň třídního klimatu, případně realizuje činnosti k jeho zlepšení,
- je koordinátorem tvorby, úpravy a pravidelného vyhodnocování PLPP a IVP,

- sleduje a vyhodnocuje efektivitu přítomnosti asistenta pedagoga ve třídě,
- řídí a je zodpovědný za vzdělávací proces. Je si vědom významu týmové práce s asistentem pedagoga, nedeleguje na něj. Sám vystupuje jako koordinátor vzdělávání dítěte. Přijímá asistenta pedagoga jako svého kolegu, vytváří podmínky pro týmovou spolupráci.

Přehled předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpůrné opatření pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami může být zařazen podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory předmět speciálně pedagogické péče – logopedická intervence pro dítě se závažnými poruchami řeči v rámci logopedické třídy zřízené dle §16 odst. 9 školského zákona. Vzdělávací obsah tohoto předmětu je přizpůsobován vzdělávacím možnostem a předpokladům dítěte s přiznanými podpůrnými opatřeními.

Vzdělávání ve speciální třídě zaměřené na logopedii zřízené podle § 16 odst. 9 školského zákona:

Součástí naší mateřské školy je speciální třída zaměřená na logopedii. Podmínkou vřazení do této třídy zřízené podle §16 odst. 9 školského zákona je žádost zákonného zástupce dítěte a doporučení školského poradenského zařízení, je-li to v souladu se zájmem dítěte. Zařadit do takové třídy lze pouze dítě, u něhož shledá školské poradenské zařízení, že vzhledem k povaze speciálních vzdělávacích potřeb dítěte nebo k průběhu a výsledkům dosavadního poskytování podpůrných opatření by samotná podpůrná opatření nepostačovala k naplňování jeho vzdělávacích možností a k uplatnění jeho práva na vzdělávání.

Většina dětí je zde zařazena na základě řečové poruchy, děti s jiným než řečovým znevýhodněním jsou zde integrovány. Při integraci těchto dětí zvažujeme nejvhodnější integrační možnosti.

Specifickým cílem je reedukace narušených komunikačních schopností a stimulace řečových a jazykových dovedností dětí. Korekce řeči je prováděna během celého dne formou individuální a skupinové péče (podle potřeby je možnost pracovat s dětmi individuálně v oddělené místnosti). Dále je prováděna logopedická terapie probíhající v rámci vzdělávacích činností.

Konzultace s klinickým logopedem probíhá v přesně stanovených intervalech za přítomnosti učitelek a následně dochází ke konzultacím se zákonnými zástupci dětí.

Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami v této třídě se uskutečňuje v souladu s právními předpisy novely školského zákona č. 82/2015 Sb. a vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných a na základě třídního vzdělávacího programu (TVP) upraveného podle speciálních vzdělávacích potřeb dětí.

Pedagogové rovněž intenzivně spolupracují se školskými poradenskými zařízeními – SPC kpt. Vajdy pro děti s vadami řeči, SPC kpt. Vajdy pro děti s poruchami autistického spektra, SPC Těšínská v Ostravě pro děti s mentálním postižením, SPC pro děti s poruchami sluchu v Ostravě, SPC pro děti s poruchami zraku v Opavě a SPC pro děti se zdravotním znevýhodněním z Frýdku Místku. Intenzivní spolupráce dále probíhá se školním psychologem, školním speciálním pedagogem, klinickým logopedem, ranou péčí, dále také následnou péčí pro děti a mladistvé se speciálními vzdělávacími potřebami a také sdružením CHEWAL zaměřeným na hiporehabilitaci.

4.9 Vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje mnohdy je těžké odlišit při identifikaci nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Dítě, které vykazuje známky nadání, musí být dále podporováno.

Znaky nadaného dítěte předškolního věku:

- ve svých projevech chování a uvažování je dítě srovnatelné s dětmi o rok i více staršími,
- má výbornou koordinaci pohybů oproti věkové normě,
- má výbornou paměť, projevuje silný zájem o své okolí, nástup řeči je časný a má bohatou slovní zásobu, čte před nástupem do školy,
- je velmi komunikativní, jeho řeč je formálně i obsahově pokročilá, bezproblémově navazuje kontakt s dětmi i s dospělými lidmi má zájem o druhé,
- má schopnost dlouhodobého soustředění a vytrvalost v oblasti zájmů
- je velmi zvědavé, tvořivé,
- projevuje vysokou (sebe)kritičnost,
- projevuje perfekcionismus,
- upřednostňuje společnost starších nebo dospělých před vrstevníky,
- má zvýšený smysl pro morálku a fair play,
- má smysl pro humor,
- dosahuje mimořádných výkonů v určité oblasti ve srovnání s výkony svých vrstevníků
- (matematické, výtvarné, hudební, jazykové, sportovní nadání atp.)

Při vzdělávání dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci třídních vzdělávacích programů podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na individuální možnosti dětí jsou jim v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Podporujeme všechny projevy a známky nadání.

Dětem, které projevují tyto známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činností smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely. Zadáváme dítěti specifické úkoly, zajišťujeme didaktické pomůcky nabízíme aktivity podle zájmu a mimořádných schopností či mimořádného nadání dítěte. V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání v jedné nebo více oblastech a zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, doporučíme rodičům dítěte vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení, kde jeho míru nadání zhodnotí odborník v příslušném oboru.

Pokud školské poradenské zařízení identifikuje mimořádné nadání dítěte, může doporučit vypracování individuálního vzdělávacího plánu. Postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením.

Vzdělávací obsah našeho školního vzdělávacího programu

„ROSTEME V LIPOVÉM OBJETÍ“

se souborem integrovaných témat

„ZDRAVÍ – NEJVĚTŠÍ POKLAD“

Motto

***„Hýbej se - prospěješ svému zdraví,
zklidni se - prospěješ své mysli.“***

5. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMU

Školní vzdělávací program „Rosteme v lipovém objetí“ byl vypracován kolektivem pedagogických pracovníků mateřské školy. Samotnému vypracování předcházela účast na odborných seminářích, studium odborné literatury. Byl sestaven na základě letitých zkušeností a tradic mateřské školy, které vycházely z úzké spolupráce celého kolektivu mateřské školy s rodiči dětí a dalšími institucemi.

Jeho smyslem je dát pedagogickým pracovníkům větší prostor k uplatnění a rozvinutí vlastních dovedností a fantazie ve výchovně-vzdělávacím procesu předškolních dětí. Program umožňuje více experimentovat, vnášet nové prvky práce a metody. Respektuje obecná pravidla a požadavky na předškolní vzdělávání, respektuje konkrétní podmínky mateřské školy. Při jeho realizaci je kladen velký důraz na osobnost dítěte, na jeho individualitu.

Školní vzdělávací program upřednostňuje prožitkové učení, které je pro děti nejpřirozenější. Vzdělávací aktivity obsahují prvky hry a tvořivosti, jež podněcují radost z učení, zájem o získávání zkušeností a ovládání dovedností. Při tvorbě školního vzdělávacího programu jsme si uvědomili, jak důležitá je pohybová aktivita v dnešní společnosti zahlcené počítačovou technikou, televizním vysíláním a nadměrnou konzumací potravin, kdy výdej tělesné energie je u většiny jedinců nedostatečný. S tímto problémem se setkáváme již v raném věku dítěte, kdy výsledkem je slabá fyzická kondice, zhoršující se odolnost dětského organismu proti nemocem současné civilizace. Proto budeme směřovat děti ke zdravému životnímu stylu.

Uspořádání učiva

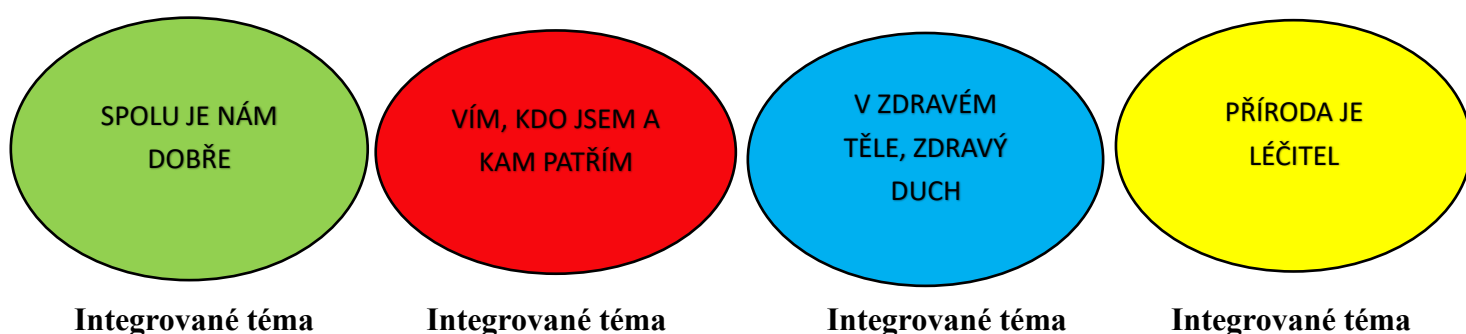
Učivo je uspořádáno do souboru čtyř integrovaných témat s názvem „Zdraví – největší poklad“. Integrovaná témata vycházejí z přirozených potřeb dětí, respektují jejich potřebu osvojovat si poznatky i dovednosti v reálných souvislostech a umožňují jim vidět smysl toho, čemu se učí. Mají možnost si osvojené poznatky vyzkoušet v praxi, nebo v dalším učení.

Třídní vzdělávací program v našem plánování

V ŠVP jsou integrovaná témata zpracována obecně, nejsou časově omezena, můžou se prolínat. Obsahují základní charakteristiku, záměr a cílové kompetence dítěte. Z tohoto důvodu je budeme v TVP konkretizovat v tematických částech, které si vytvářejí učitelky na třídách samostatně, přičemž vzdělávací záměry a výstupy budou vycházet z RVP PV. V průběhu realizace učitelky spolupracují, vyhodnocují, doplňují a používají výchozí materiály. Třídní vzdělávací program je přehledný, srozumitelný jak pro rodiče, tak i pro ostatní, kteří budou mít zájem sledovat jeho vývoj.

SOUBOR INTEGROVANÝCH TÉMAT

„ZDRAVÍ – NEJVĚTŠÍ POKLAD“

Charakteristika: Zdraví je hodnotou hodnot. Je ten největší poklad. Je podmínkou celkově hodnotného života jednotlivce, společnosti i světa. Zdraví i nemoc jsou výslednicí vzájemných vztahů mezi organizmem, psychikou a osobností jednotlivce a mezi člověkem a jeho prostředím. Zdraví ovlivňují lidé svým chováním. Jednotlivec může aktivně podporovat zdraví své i okolí odpovídajícím chováním, postoji, myšlením a celoživotně praktikovaným zdravým způsobem života. V současné době je ale zdraví hodnotou v mnoha ohledech ohroženou. Už i Jan Amos Komenský řekl, „Jsme povinni chránit tělo před nemocemi“. Uvědomujeme si, že s péčí o zdraví je třeba začít už od raného dětství. Naplňováním vzdělávacích cílů chceme vybavit děti dostatkem kompetencí směřujících k podpoře jejich zdraví a zdravého životního stylu. Při tvorbě souborů integrovaných témat jsme se nechali volně inspirovat Kurikulem podpory zdraví v mateřské škole.

Cíl: Vytvářet podmínky pro tělesnou, duševní a společenskou pohodu dítěte a vychovávat dítě ke zdravému životnímu stylu.

Spolu je nám dobře

5.2 Základní charakteristika a záměr:

Vstup dítěte do mateřské školy a jeho začlenění do širšího společenství je významným mezníkem v celoživotním procesu, který je označován jako socializace. Smíšené třídy naší mateřské školy se přibližují strukturám velkých rodin a proto jsou nejpřirozenější pro rozvoj socializace a sociálního učení dětí. Záměrem tohoto integrovaného tématu je vytvořit dětem zdravé a bezpečné sociální prostředí, v kterém budou žít, učit se. Také co nejvíce využít možnosti smíšené třídy, protože v ní se děti přirozeně učí, jak obstát mezi ostatními, jak vstoupit do hry, jak se uplatnit a prosadit, jak navázat nebo odmítnout kontakt, jak sdělit svá přání nebo nesouhlas, jak někomu pomoci, jak se jednou podřídí a podruhé vést, jak se přizpůsobit a ovládnout, jak kultivovat agresi. Učí se poznávat druhé, hodnotit jejich i své projevy, nacházet svou identitu, rozlišovat roli mužskou a ženskou, střídat věkové role, přecházet z jedné do druhé, spolupodílet se na prostředí pohody, vytvářet si základy společensky významných postojů a také schopnosti jako souhra, soucit, součinnost, soustrast, soucítění, spolupráce, solidarita, vzájemnost.

Cílové kompetence dítěte:

- Má vytvořené základní návyky společenského chování.
- Je schopno elementární spolupráce ve dvojici, ve skupině dětí.
- Chová se vstřícně a nabízí pomoc tam, kde vidí, že je třeba.
- Je ochotno vysvětlovat svůj názor i naslouchat druhým.
- Dovede se vyjádřit a domluvit s dětmi i dospělými.
- Chápe, že svým chováním a skutky nemá omezovat druhého. Dbá pravidel soužití.
- Uvědomuje se, že svým chováním může spoluvytvářet prostředí pohody.
- K problémům přistupuje aktivně, organizuje své činnosti, nečeká, že jeho problémy bude řešit někdo jiný.
- Ví, že když řešení problémů přesahuje jeho síly, má se obrátit na osobu ze svého nejbližšího okolí.
- Řeší jednoduché problémy, má představu o tom, že většinu problémů může řešit více způsoby.
- Nemá obavu ze změny, přijímá ji jako běžnou součást života.

Vím, kdo jsem a kam patřím

5.3 Základní charakteristika a záměr:

Jsme si vědomi toho, že předškolní dítě už chápe člověka jako bytost, která prožívá a přemýšlí, má různé názory a přání. Stejně tak smýšlí o sobě samém a vzájemných vztazích s okolím. U starších dětí dochází k rozvoji emoční inteligence, lépe rozumí emocím druhých lidí, nabývají schopnosti empatie. Jejich zdraví tedy souvisí jak s poznáním svého těla, tak i duše. Záměrem tohoto integrovaného tématu je rozvíjet u dětí emoční inteligenci, dovést je k vytvoření zdravého vztahu k sobě, aby respektovaly sebe, své tělo a v návaznosti s tím si vážily druhých lidí a přijímaly je takové, jací jsou, také, aby pociťovaly sounáležitost s lidmi, s živou i neživou přírodou, planetou Zemí, která je součástí vesmíru.

Cílové kompetence dítěte:

- Má základní poznatky o lidském těle a jeho hlavních funkcích.
- Poznáváním sebe samého vytváří pravdivý obraz o sobě, o své identitě, vlastnostech (temperament), sklonech a schopnostech.
- Chápe, že lidé mají různé pocity, emoce a city, dovede je rozpoznávat a pojmenovat.
- Chápe, že tělesná aktivita, zdravá výživa, spánek a odpočinek přispívají k dobré náladě a spokojenosti.
- Snaží se ovládat intenzitu emocí, které by škodily jemu nebo okolí.
- Komunikuje, dokáže se dohodnout i v případě problémové situace, také dát najevo odmítavý názor, nebo postoj.
- Má zvnitřněnou potřebu řádu, aktivně se podílí na tvorbě pravidel. Přijatá pravidla se snaží plnit.
- Dovede požádat o pomoc, když je v nouzi.
- Dovede sdělovat události a příhody, které se mu staly.
- Dovede zvládnout jednoduché zátěže a překážky.
- Uvědomuje si, že lidé jsou různí a liší se podle řady znaků (pohlaví, věku, jazyka, kultury, etnika, rasy, náboženství, sociálního zázemí, životní úrovně).
- Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti
- Ví, že patří do společenství lidí, které je součástí přírody, ta je součástí Země, která je součástí vesmíru(vše se vším souvisí, jedno bez druhého nemůže existovat).

V zdravém těle zdraví duch

5.4 Základní charakteristika a záměr:

Uvědomujeme si, že jsou aktivity a činnosti, které zdraví člověka podporují, a které jej poškozují. Potřeba pohybu v dětství je velmi intenzivní. Přináší dětem radost a je pro jejich zdraví nepostradatelná. Spontánní tělesný pohyb působí příznivě na růst a vývoj dítěte, podporuje rozvoj všech orgánů a tkání, otužuje dítě. V tomto období výrazně ovlivňuje tělesnou a duševní pohodu dítěte také zdravá výživa, která zajišťuje jeho růst a vývoj, obnovu tkání, psychickou a fyzickou výkonnost a obranyschopnost vůči vnějším i vnitřním vlivům. Proto je záměrem tohoto integrovaného tématu podporovat všestranné pohybové aktivity dětí a respektovat při tom jejich biorytmy a křivky jejich výkonnosti, dovést je k tomu, aby si uvědomovaly co jejich zdraví prospívá a co mu naopak škodí, naučili je zdravým stravovacím návykům a také zodpovědnosti vůči svému zdraví a zdraví ostatních.

Cílové kompetence dítěte:

- Vnímá, že všechno na světě má vztah ke zdraví, buď ho podporuje, nebo poškozuje.
- Rozlišuje dobro a zlo a dovede obě etické kategorie vidět ve vztahu ke zdraví.
- Chápe, že zdraví není samozřejmost a musí jej chránit.
- Podporuje konkrétními činnostmi vlastní zdraví i zdraví ostatních, přírody.
- Chápe, že když je člověk nemocen (krátkodobě, dlouhodobě, akutně, chronicky), nemůže dělat řadu věcí, které dělá rád a které patří k jeho životu.
- Má vytvořenou představu o zdravé životosprávě.
- Vnímá, že člověk může mít potíže se zdravím tělesným, ale také i duševním, a že tyto potíže spolu mohou souviset.
- Rozumí tomu, že způsob, jakým se člověk chová a žije, má vliv, špatný nebo dobrý, na jeho zdraví.
- Rozlišuje lidské aktivity na ty, které mohou zdraví člověka, přírody podporovat, a ty, které mohou zdraví poškozovat.
- Má vytvořenou představu o pojmu závislost a o věcech, které ničí zdraví a zkracují život člověka (cigarety, alkohol, drogy, hry na automatech).
- Chápe důležitost dodržování hygienických zásad pro zdraví člověka.

Příroda je léčitel

5.5 Základní charakteristika a záměr:

Vnímáme, že příroda nás obklopuje a jsme její součástí. Pobyt v ní přináší nespočet benefitů lidskému zdraví, jak psychickému, tak tělesnému. Je místo, v kterém mají předškolní děti možnost pozorovat, zkoumat, objevovat, vnímat krásu, radovat se z hezkých zážitků, čerpat energii, ozdravovat se.

Záměrem tohoto integrovaného tématu je vést děti k tomu, aby vnímaly přírodu jako místo, kde můžou najít samy sebe, kde pochopí, jak funguje život, jeho zákonitosti a koloběh. Tím se naučí vážit si života ve všech jeho formách, naučí se chránit, respektovat přírodu a dětským způsobem projevovat vděčnost za to, čím pro nás je.

Cílové kompetence dítěte:

- Chce poznat své okolí a svět.
- Prožívá vztah k přírodě, sounáležitost s přírodou živou i neživou, ochraňuje ji, cítí k ní odpovědnost a úmyslně ji nepoškozuje.
- Má zájem pochopit jevy kolem sebe, ptá se.
- Uvědomuje si, že každý má nějaká práva a povinnosti.
- Chová se vstřícně a je ochotné pomoci tam, kde je třeba, zvládá jednoduché činnosti v péči o nejbližší prostředí a potřeby druhých.
- U druhých respektuje a toleruje potřeby a individuálně odlišné způsoby jejich uspokojování.
- Chápe a respektuje zákonitosti přírody.

6. Evaluační plán

EVALUAČNÍ PLÁN

Předmět evaluace	Techniky evaluace	Časový plán	Odpovědnost pedagogů
Sebehodnocení pedagogů	1. Porovnávání výsledků své práce s obecnými požadavky uvedené v RVP PV 2. Denní vyhodnocování své práce	Průběžné	Ústně, obě učitelky
Hodnocení třídy	1. Pozorování chování dětí 2. Rozhovory s rodiči	Denně	Ústně, obě učitelky
Evaluace TVP	1. Pozorování reakcí dětí 2. Zjišťování přínosu pro děti 3. Analýza TVP 4. Analýza záměrů integrovaných témat, jejich naplňování	Vždy po ukončení integrovaného tématu	Písemně, obě učitelky (každá třída má možnost si vytvořit vlastní evaluační formulář)
Vzdělávací výsledky jednotlivých dětí	1. Pozorování dítěte 2. Rozhovory s dítětem 3. Analýza hry dítěte 4. Portfolio dítěte	Dvakrát ročně	Písemně, obě učitelky (diagnostické karty dítěte)
Školní vzdělávací program	1. Evaluace hlavních záměrů 2. Výsledky evaluace TVP 3. Analýza podmínek vzdělávání 4. Evaluace životosprávy dětí 5. Evaluace psychosociálních podmínek 6. Výroční zpráva o činnosti MŠ 7. Porovnání skutečného stavu, kterého bylo v uplynulém období dosaženo, se záměry a obsahem programu, který jsme si stanovily 8. Porady	Na konci školního roku Průběžně, dle potřeby	Písemně, obě učitelky (zpracovává zástupce ředitele pro předškolní vzdělávání) Písemně, zpracovává zástupce ředitele pro předškolní vzdělávání Písemně, zpracovává zástupce ředitele pro předškolní vzdělávání Písemně
Práce pedagogů	1. Hospitační činnosti	Dle časového rozvrhu hospitačních činností	zpracovává zástupce ředitele pro předškolní vzdělávání, písemně

6.1 Hospitační činnost:

- hospitační činnost bude prováděna u všech pracovníků dle ročního plánu hospitačních činností
- při zjištění nedostatků se jejich četnost a intenzita zvýší
- u všech učitelek bude kontrolováno plnění individuálních plánů (dětí s odkladem povinné školní docházky)
- kontrola diagnostických záznamů dětí
- kontrola TVP jednotlivých tříd
- sledování evaluačního záznamu jednotlivých integrovaných témat a jejich zpětná vazba

Hospitační činnost u jednotlivých pracovníků je prováděna dle plánu a časového rozvrhu hospitačních činností, je prováděna průběžně po celý školní rok. Hospitační činnost není považována jako vyložené kontrolní činnost posuzující odbornost učitelky, ale jako společné hledání optimální cesty k naplňování cílů předškolního vzdělávání.

Hospitační cíle:

- klást důraz na pravidlo hrových forem
- uplatňovat individuální přístup k dítěti
- sledovat spolupráci mezi pedagogickými pracovníky a rodiči dětí při ranním scházení a odchodech dětí z mateřské školy
- zaměřit se na skladbu činností v průběhu dne (dostatek pohybové aktivity, hlavně pak v době náhradních činností)
- dodržování doby pobytu venku, realizování částečně řízené činnosti v exteriéru
- sledovat skladbu činností v souvislosti s psychickými a fyzickými možnostmi dětí, s ohledem na jejich individualitu, zda nejsou přetěžovány a zda realizované záměry jsou úměrné schopnostem a dovednostem jednotlivých dětí
- sledovat, zda jsou děti k jednotlivým činnostem vhodně motivovány

Kritéria hospitačních činností:

- přívětivý přístup k dětem
- kreativní přístup pedagogů
- schopnost naslouchat dětem
- budování kamarádských vztahů mezi dětmi
- využívání netradičních učebních pomůcek
- sebekontrola a sebehodnocení dětí, vlastní odpovědnost
- poskytnutí dostatečného prostoru pro seberealizaci dětí
- zdůvodnění použitých postupů a metod

Sledované jevy u pedagogických pracovníků:

- projevuje všem dětem stejnou citovou náklonnost
- dbá na to, aby žádné dítě nebylo na okraji zájmu skupiny
- respektuje identitu a zvyklosti rodiny
- sleduje vztahy mezi dětmi ve třídě
- problémy dítěte nebere na lehkou váhu, snaží se dítěti pomoci
- sleduje individuální vývoj a zvláštnosti jednotlivých dětí
- z chování pozná frustraci dítěte
- pozoruje děti záměrně a cílevědomě, především při hrách
- komunikuje s dětmi i jinak než verbálně
- vede děti, aby nejdříve samy hledaly řešení výchovných problémů

6.2 Plán pedagogických porad

Zahajovací pedagogická porada se koná vždy v přípravném týdnu, před zahájením nového školního roku. Poslední pedagogická porada v příslušném školním roce vždy na konci června uzavírá stávající školní rok

Pedagogické porady v průběhu školního roku jsou svolávány vždy před významnými akcemi a akcemi pořádanými rodiči.